

Már a csecsemő is gondolkodik?

A gondolkodás mérföldkövei

Az újszülöttekről már rég nem hiszik azt, hogy passzívak és tudatlanok. Korábban elterjedt hiedelem volt, hogy amíg a kicsik nem tanulnak meg egy nyelvet, és nem fejezik ki magukat beszéd útján, addig képtelenek gondolkodni és komplex képzeteket kezelni. Ma már tudjuk, hogy ez messze áll az igazságtól. A kisbabák már születésük előtt elkezdnek tanulni és nagyon is figyelnek a környezetükben zajló dolgokra. Már a legfiatalabbak is aktívan tanulnak. Rengeteg információt gyűjtenek be és dolgoznak fel, ami a világról való tudásukat gazdagítja. A következő „mérföldkövek” azt tekintik át, hogyan fejlesztik a babák az érzékelési és ezáltal a gondolkodási képességeiket.

Születéstől 3 hónapos korig

A kisbabák születésük után (sőt, születésük előtt is!) képesek arra, hogy feltérképezzék és megértsék, megtanulják a világot – és ehhez remek érzékszervek állnak a rendelkezésükre. A legtöbb kisbaba születése után nem sokkal már nagyon sok mindenre képes.

- Ellát 25-31 cm-re.
- Képes fókuszálni és követni mozgó tárgyakat, pl. emberi arcokat.
- Látja az összes színt és képes megkülönböztetni árnyalatokat és élénk-pasztellszíneket.
- Meg tud különböztetni hangfekvéseket, hangszíneket és hangerőket.
- Érzi az édes, sós, savanyú, keserű ízeket.
- Arc kifejezéssel reagál erős ingerekre (mint pl. szagok).
- A kontrasztos színeket és geometriai formákat preferálja
- Képes az anticipációra – pl. elkezd szopizni, ha meglátja a mellbimbót.

3-6 hónapos kor között

A babák érzékelési képességei villámgyorsan fejlődnek. Ebben a korban egy kisbaba már a következőkre képes:

- Felismer és megismer arcokat.
- Különbséget tesz az emberek között a tekintetben, hogy milyen a hangjuk, a külsejük, az illatuk és az érintésük.

- Reagál és utánozza mások arckifejezéseit, így is kommunikál.
- Ismerős hangokra élénken reagál.

6-9 hónapos kor között

A kutatók ma már bizonyosak abban, hogy már egészen kicsi babáknak vannak fogalmaik arról, hogyan működnek a világban a dolgok.

- Furának találják a „lehetetlen” eseményeket, pl. a normál tárgyak lebegését a föld felett.
- Különbséget tesznek élő és mozgó, ill. élettelen és mozgásra képtelen tárgyak között és megértik, hogy az élettelen tárgyaknak külső erőre van szükségük ahhoz, hogy mozgásba lendüljenek.
- Különbséget tesznek mennyiségek között, úgy mint két képen látható tárgyak mennyiségei között.
- A tárgyak relatív méretével próbálják megbecsülni azt, hogy milyen közel vagy távol helyezkednek el, vagyis viszonyítanak.

9 hónapos és 1 éves kor között

Ahogy növekszenek, a babák továbbra is teljes lendülettel vizsgálják, hogyan működik a világ, és koncepciókat alakítanak ki, ahogy azt fent is láthattuk. E korban már:

- Kialakul a tárgyállandóság – megértik, hogy valami akkor is létezik, ha nem látják.
- Reagálnak egyszerû instrukciókra és válaszolnak kérdésekre gesztusokkal, vagy egyes szavakkal.
- Utánozzák a gesztikulációt és az emberi tevékenységeket.
- Céltudatosan vizsgálják egy-egy tárgy paramétereit, pl. azt, hogy valami befér-e egy dobozba, és aztán mi történik, ha a dobozt megfordítják.
- Kedvelik a képeskönyveket.

1 és 2 éves kor között

A gyerekek ebben a korban már intenzíven és koncentráltan vizsgálják a felnőttek tevékenységeit és ők maguk is megpróbálkoznak velük.

- Utánozzák, adaptálják a felnőtt mozgásokat és beszédet.
- Megértik a beszéd nagy részét és az utasításokat, kéréseket, és ennek megfelelően reagálnak.
- Egyforma tárgyakat össze tudják válogatni, képesek egyszerű kirakások összerakására.
- Megismerik és azonosítják a hasonló dolgokat a képeskönyvekben felnőtt segítségével.
- Különbséget tesznek "és" és "te" között.

2 és 3 éves kor között

A gyerekek rengeteget tanulnak saját felfedezéseikből és vizsgálódásaikból, és a nyelvi fejlődés sokszor robbanásszerű ebben a korban. A legtöbb gyermek már képes a következő dolgokra:

- Utasításokat, kéréseket végre tud hajtani.
- Kiválaszt könyveket, a könyvbéli dolgokat megnevezi, és nagyon sok különböző dolgot felismer egyetlen képen.
- Tárgyakat és dolgokat kategóriák szerinti csoportosít.
- Méretük és színük szerint sorba rendezni tárgyakat, pl. a karikákat a rúdon.
- Megismerik és megnevezik önmagukat a tükörben.
- Bizonyos fokig megértik a következményeit annak, ha ők tesznek másokkal valamit.
- Megfigyelnek és utánoznak komplex felnőtt viselkedés-formákat, mint takarítás, stb.

Békési Zsuzsanna

Kérdezz a Grilla Stúdió tanácsadójától, Békési Zsuzsanna neveléstudományi szakembertől!

A szerző korábbi cikke(i):

-

Mozgás = tanulás